

The Role of Parenting Styles and Family Functions in Predicting Aggressive Behaviors of Students Covered by the Aid Committee

Safieh Abdollahi ^{1*}, Razieh Derazi ², Zeinab Heydari ³

¹ PhD in health psychology, expert in charge of empowering the Imam Khomeini (RA) Relief Committee of Bushehr Province

² Masters degree in counseling, school orientation, consulting expert of the Imam Khomeini Relief Committee (RA) of Bushehr province

³ Masters degree in general psychology, expert in helping the Imam Khomeini (RA) relief committee of Bushehr province

* **Corresponding author:** dr.abdollahi14021403@gmail.com

Received: 2024-06-10

Accepted: 2024-07-06

Abstract

Background and Aim: The present study was conducted with the aim of investigating the role of family functions and parenting styles of parents in predicting the aggression of students under the protection of Bushehr relief committee.

Method: The current research method was applied in terms of purpose and descriptive of the correlation type from the point of view of the method. For this purpose, using the cluster sampling method, 200 students covered by the Bushehr relief committee were selected as a statistical sample. Data collection was done using Bamrind's (1991) parenting style questionnaires, Bass and Perry (1992) aggression and Epstein, Baldwin and Bishab (1983) family functioning questionnaires. The method of data analysis using SPSS statistical software was used at the descriptive level using mean and standard deviation and at the inferential level Pearson correlation and multiple regression methods were used in a step-by-step manner.

Results: The results showed that authoritarian, assertive and permissive parenting styles together with subscales of role playing, emotional integration and communication jointly predict 48% of the variance of aggression variable. ($p > 0.001$). Assertive and permissive parenting styles alone predict 0.02 and 0.02 changes in aggression, but this value is not significant. Authoritarian parenting style variables 0.46, role playing 0.43, emotional fusion 0.20, and communication 0.16 predict the variance of aggression variable alone.

Conclusion: By modifying the parenting style of parents and modifying the pattern of family functions, students' aggression can be significantly prevented.

Keywords: Aggression, Family functions, Parenting styles, Relief committee

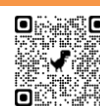
© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Abdollahi, S & et al. (2024). The Role of Parenting Styles and Family Functions in Predicting Aggressive Behaviors of Students Covered by the Aid Committee. *JNACE*, 6(2): 133-143.

نقش سبک های فرزندپروری و کارکردهای خانواده در پیش بینی رفتارهای پرخاشگرانه دانش آموزان تحت پوشش کمیته امداد

صفیه عبداللهی^{*}، راضیه درازی^۲، زینب حیدری^۳

^۱ دکترای روان شناسی سلامت، کارشناس مسئول امور توانمندسازی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان بوشهر
^۲ کارشناسی ارشد مشاوره، گرایش مدرسه، کارشناس مشاوره کمیته امداد امام خمینی (ره) استان بوشهر.
^۳ کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، کارشناس مددکاری کمیته امداد امام خمینی (ره) استان بوشهر
 * نویسنده مسئول: dr.abdollahi14021403@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۴/۱۶

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۳/۲۱

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش کارکردهای خانواده و سبک های فرزندپروری والدین در پیش بینی پرخاشگری دانش آموزان تحت پوشش کمیته امداد استان بوشهر انجام شد. روش پژوهش: روش تحقیق حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از منظر روش، توصیفی از نوع همبستگی بود. بدین منظور با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای، ۲۰۰ نفر از دانش آموزان تحت پوشش کمیته امداد شهر بوشهر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. گردآوری داده ها با استفاده از پرسشنامه های سبک های فرزندپروری بامریند (۱۹۹۱)، پرخاشگری باس و پری (۱۹۹۲) و پرسشنامه کارکردهای خانواده ایستاین، بالدوین و بیشاب (۱۹۸۳) انجام شد. روش تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS در سطح توصیفی با استفاده از میانگین و انحراف معیار و در سطح استنباطی از روش همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام استفاده شد. یافته ها: نتایج نشان داد سبک های فرزندپروری استبدادی، قاطع و سهل گیرانه به همراه خرده مقیاس های ایفای نقش، آمیختگی عاطفی و ارتباط به صورت مشترک ۴۸ درصد از واریانس متغیر پرخاشگری را به طور معناداری پیش بینی می کند ($P > 0/001$). سبک فرزندپروری قاطع و سهل گیرانه به ترتیب ۰/۰۲ و ۰/۰۲ از تغییرات پرخاشگری را به تنهایی پیش بینی می کنند، اما این مقدار معنادار نیست. متغیرهای سبک فرزندپروری استبدادی ۰/۴۶، ایفای نقش ۰/۴۳، آمیختگی عاطفی ۰/۲۰، و ارتباط ۰/۱۶ از واریانس متغیر پرخاشگری را به تنهایی پیش بینی می کنند. نتیجه گیری: با اصلاح سبک فرزندپروری والدین و اصلاح الگوی کارکردهای خانواده می توان به میزان قابل توجهی از پرخاشگری دانش آموزان پیشگیری کرد.

واژگان کلیدی: پرخاشگری، کارکردهای خانواده، سبک های فرزندپروری، کمیته امداد

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: عبداللهی، صفیه؛ درازی، راضیه و حیدری، زینب. (۱۴۰۳) نقش سبک های فرزندپروری و کارکردهای خانواده در پیش بینی رفتارهای پرخاشگرانه دانش آموزان تحت پوشش کمیته امداد. فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۶(۲): ۱۴۳-۱۳۳.

مقدمه

نوجوانی دوره گذار از کودکی به بزرگسالی است. از سن یازده سالگی شروع می‌شود و تا هجده سالگی ادامه می‌یابد. دوره‌ای پر از کشمکش و نوسان بین وابستگی و استقلال است. نوجوانی دوره‌ای رویاگونه است که در آن هر اتفاقی ممکن است رخ دهد. در این دوره اضطراب‌ها، دلهره‌ها، کابوس‌ها، ترس‌ها، خرد شدن ارزش‌ها و اختلاط افکار یا خیالات طبیعی تلقی می‌شود. رابطه نوجوان با خودش، با خانواده، با دوستانش و در کل با همه به هم ریخته است. بی‌حوصلگی، حساسیت، استقلال، ماجراجویی و مواردی از این دست، نوجوان را ناآرام نشان می‌دهد، اما این مظاهر گوناگون نوجوانی هیچ کدام بیهوده و بیمارگونه نیستند و هر کدام فلسفه خاص خود را دارند، مثلاً: اگر نوجوان مبارز تمایل داشته باشد که در ستیزه‌جویی خود مهم جلوه کند، دوست دارد مورد توجه قرار گیرد، جایگاه ویژه‌ای در گروه خود داشته باشد و توسط همه به عنوان فردی ارزشمند شناخته شود. قهرمان مدگرایی و دوستی او نشان از نیاز یک نوجوان به الگو، راهنما و الگو دارد. اگر نوجوانی خرده‌گیر و عیب‌جو است، به این دلیل است که حس قضاوت و قدرت تشخیص او در حال رشد است، می‌خواهد معنا و مفهوم واقعی زندگی را بفهمد، می‌خواهد حقایق دینی را بهتر بشناسد. او می‌خواهد بهترین نوع سیاست‌ها را دریابد و در مورد جامعه خود اظهار نظر کند. اگر نوجوانی بی‌انضباط است و از اطاعت و مقررات دوری می‌کند، می‌تواند به این دلیل باشد که میل به استقلال و شخصیت دارد. اگر نوجوانی لجباز و سرکش است، می‌تواند به این دلیل باشد که علاقه به آزادی و خودمختاری دارد، دوست دارد بزرگترها در کارش دخالت نکنند، دوست دارد اتاق خودش را داشته باشد و آن را با سلیقه خودش تزئین کند. نوجوان در رویاها و خیالات خود به دنبال آینده‌ای نامعلوم و کشف استعدادها و آرمان‌های خود است. اگر مظاهر نوجوانی به درستی درک و شناخته شود، زندگی با نوجوانان کار دشواری نخواهد بود و خواسته‌های طبیعی نوجوان به میزان مناسب ارضا شود. نوجوان در نحوه حرکت خود به راحتی می‌تواند خود را با جامعه وفق دهد (بابازاده، ۱۳۹۴: ۲۷).

پرخاشگری یک رفتار خصمانه و متخاصم است که اغلب به قصد آسیب رساندن است، اگرچه می‌تواند برای برخی به راه‌های خلاقانه و عملی هدایت شود. ممکن است به صورت واکنشی یا بدون تحریک رخ دهد. در انسان، پرخاشگری می‌تواند توسط محرک‌های مختلفی ایجاد شود. به عنوان مثال، ناامیدی ایجاد شده به دلیل اهداف مسدود شده یا بی‌احترامی درک شده است. پرخاشگری انسانی را می‌توان به پرخاشگری مستقیم و غیرمستقیم طبقه‌بندی کرد. در حالی که رفتار اولی با رفتار

فیزیکی یا کلامی با هدف آسیب رساندن به کسی مشخص می‌شود، دومی با رفتاری مشخص می‌شود که به روابط اجتماعی یک فرد یا گروه آسیب می‌رساند (Hollowood, 2022). علل و زمینه‌هایی مانند استعداد ژنتیکی و ارثی، خانواده‌های آشفته و نابسامان، سبک‌های فرزندپروری نامناسب، والدین متخلف و ضد اجتماعی، ارتباط با همسالان بزهکار و فقدان اعتقادات مذهبی از جمله عواملی هستند که در شکل‌دهی به این‌گونه رفتارهای پرخاشگرانه در نظر گرفته شده‌اند (طهماسبی‌وند و شیخ‌الاسلامی، ۱۳۹۶). رفتارهای پرخاشگرانه دوران کودکی تأثیر زیادی بر خود کودک، اعضای خانواده و به طور کلی بر جامعه دارد و با نتایج نامطلوب همراه است، از جمله همراهی زیاد با سایر رفتارها و مشکلات عاطفی (Bartels et al, 2018) و هزینه‌های مالی بالا برای جامعه (Rivenbark et al, 2018).

در میان همه نهادها، سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی، خانواده مهم‌ترین، ارزشمندترین و مؤثرترین نقش‌ها را بر عهده دارد. خانواده طبیعی‌ترین واحد تولید مثل و جامع‌ترین واحد اجتماعی است؛ زیرا شامل همه افراد جامعه می‌شود. خانواده اهمیت تربیتی و اجتماعی دارد. افراد از خانواده پا به عرصه هستی می‌گذارند و جامعه موجودیت و قوام خود را از شکل‌گیری افراد می‌گیرد و از آنجایی که نهاد خانواده مولد نیروی انسانی و بیانگر سایر نهادهای اجتماعی است، یکی به شمار می‌رود. از عناصر و نهادهای اصلی هر جامعه است. خانواده یکی از اساسی‌ترین پایه‌های اجتماعی است که کارکردهای مختلفی دارد.

عوامل خانواده به طور قابل توجهی با عملکرد فیزیکی و روانی-اجتماعی کودکان و نوجوانان مرتبط است. این عوامل خانوادگی شامل عملکرد خانواده و متغیرهای فرزندپروری و والد-کودکی زوجی است که در بافت خانواده تعبیه شده است. کارکرد خانواده به ویژگی‌های اجتماعی و ساختاری محیط جهانی خانواده اشاره دارد. این شامل تعاملات و روابط درون خانواده، به ویژه سطوح تعارض و انسجام، سازگاری، سازماندهی و کیفیت ارتباطات است. عملکرد سالم خانواده در یک محیط خانوادگی با ارتباطات روشن، نقش‌های مشخص، انسجام و تنظیم تأثیر خوب رخ می‌دهد. در مقابل، عملکرد ضعیف خانواده در خانواده‌هایی با سطوح بالای تعارض، بی‌نظمی و کنترل عاطفی و رفتاری ضعیف رخ می‌دهد (Dou et al, 2023).

عملکرد خانواده ممکن است در میان زیرگروه‌های اجتماعی جمعیت‌شناختی که بر اساس جنسیت نوجوان، تحصیلات والدین، قومیت و مذهب تعریف می‌شوند، ناهمگون باشد. مطالعات ارتباط معنی‌داری بین ویژگی‌های خانواده (به عنوان مثال، جنسیت والدین و فرزند، وضعیت اجتماعی-اقتصادی و ساختار خانواده) و عملکرد خانواده پیدا کرده‌اند (Botha et al, 2018).

تحقیقی با عنوان تأثیر مداخله آموزشی مهارت‌های فرزندپروری مثبت و ایمن در بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای نوجوان پرخاشگر نشان دادند مداخله آموزشی مهارت‌های فرزندپروری مثبت و ایمن به‌طور معنی‌دار سبب افزایش بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای نوجوان پرخاشگر گروه آزمایش در هم‌سنجی با گروه کنترل در مرحله پس‌آزمون و آزمون پیگیری بود. رحمانی و سیداحمدی (۱۳۹۸) در تحقیقی با عنوان رابطه سبک‌های فرزند پروری والدین و مولفه‌های پرخاشگری نوجوانان نشان دادند بین سبک‌های فرزندپروری مقتدرانه با پرخاشگری در دانش‌آموزان، رابطه‌ی منفی، بین سبک‌های فرزند پروری استبدادی با پرخاشگری در دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت و بین سبک‌های فرزند پروری سهل‌گیرانه با پرخاشگری در دانش‌آموزان، رابطه‌ی مثبت وجود دارد.

با توجه به نبود تحقیقی مناسب در خصوص نقش کارکردهای خانواده و سبک‌های فرزندپروری در پدیده رفتار پرخاشگرانه دانش‌آموزان و اینکه بر اساس نتایج مطالعات ذکر شده درصد قابل توجهی از دانش‌آموزان به صورت پرخاشگر، قربانی و یا شاهد پرخاشگری، باعث آسیب‌های جسمی و روانشناختی افراد درگیر شده و زمینه را برای آسیب‌های روانشناختی و احتمال وقوع جرم و جنایت در دوران نوجوانی، جوانی و بزرگسالی آماده می‌سازد و با توجه به ماهیت مدرسه و زمان سپری‌شده دانش‌آموزان در مدرسه، پژوهش حاضر به دنبال بررسی رابطه چندگانه سبک‌های فرزندپروری و کارکردهای خانواده با رفتار پرخاشگرانه دانش‌آموزان تحت پوشش کمیته امداد استان بوشهر است. محقق در این پژوهش در صدد پاسخگویی به این سوال است که آیا سبک‌های فرزندپروری و کارکردهای خانواده پیش‌بینی‌کننده‌های مناسبی برای رفتار پرخاشگرانه دانش‌آموزان تحت پوشش کمیته امداد استان بوشهر هستند؟

روش تحقیق

نوع پژوهش حاضر به لحاظ روش توصیفی از نوع همبستگی بوده و به لحاظ هدف کاربردی بود. از لحاظ روش گردآوری اطلاعات روش تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان تحت پوشش کمیته امداد استان بوشهر بودند. بر اساس نرم‌افزار G*Power با مقدار آلفای ۰/۰۱ و بتای ۰/۹۹، ضریب تأثیر ۱۵ صدم و تعداد ۲ پیش‌بین حجم نمونه ۱۸۸ نفر برآورد شد که برای جلوگیری از ریزش احتمالی داده‌ها ۲۰۰ نمونه جمع‌آوری انجام شد. روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای بود. برای همین منظور ابتدا کلیه کمیته امدادهای استان بوشهر را به ترتیب حروف الفبا مرتب کرده سپس به تمامی آن‌ها شماره داده شد و با استفاده از جدول

والدین این سبک تمایل دارند که یک حالت ارتباطی یک طرفه داشته باشند که در آن والدین قوانین سختگیرانه‌ای را تعیین می‌کنند که کودک از آنها تبعیت می‌کند. فضای کمی برای مذاکره از سوی کودک وجود ندارد و قوانین معمولاً توضیح داده نمی‌شوند. آنها از فرزندان خود انتظار دارند که این استانداردها را رعایت کنند در حالی که هیچ خطایی مرتکب نمی‌شوند. اشتباهات معمولاً منجر به تنبیه می‌شوند. والدین مستبد معمولاً کمتر تربیت می‌شوند و انتظارات زیادی با انعطاف‌پذیری محدود دارند (Sanvictores & Mendez, 2023).

کودکانی که با والدین مستبد بزرگ می‌شوند، معمولاً به دلیل عواقب بدرفتاری، خوش رفتارترین افراد در اتاق هستند. علاوه بر این، آنها بهتر می‌توانند به دستورالعمل‌های دقیق مورد نیاز برای رسیدن به یک هدف پایبند باشند. علاوه بر این، این سبک فرزندپروری می‌تواند منجر به کودکانی شود که سطوح پرخاشگری بالاتری دارند، اما ممکن است خجالتی، از نظر اجتماعی ناتوان و قادر به تصمیم‌گیری خود نباشند (et Masud, 2019).

این پرخاشگری می‌تواند کنترل نشده باقی بماند، زیرا آنها در مدیریت خشم مشکل دارند، زیرا راهنمایی مناسبی به آنها ارائه نشده است. آنها عزت نفس ضعیفی دارند که ناتوانی آنها را در تصمیم‌گیری بیشتر تقویت می‌کند. قوانین سختگیرانه و تنبیه‌های والدین اغلب بر کودک تأثیر می‌گذارد که با بزرگ‌تر شدن، علیه شخصیت‌های اقتدار شورش کند (San Vectors & Mendes, 2023).

Hsieh et al (2023) در تحقیقی با عنوان عملکرد خانواده در چارچوب خانواده‌های دارای فرزند نوجوان در شهری هند نشان دادند خانواده‌هایی که نوجوانان پسر داشتند، عملکرد خانواده‌ای گزارش شده توسط نوجوانان در بمبئی و عملکرد خانواده گزارش شده توسط والدین در کلکته بدتر بود. وضعیت اجتماعی-اقتصادی بالاتر با عملکرد بهتر خانواده گزارش شده توسط والدین در هر دو شهر و عملکرد بهتر خانواده گزارش شده توسط نوجوانان در کلکته همراه بود. هویت مذهبی مسلمانان در کلکته و زبان مادری هندی در هر دو شهر با عملکرد بهتر خانواده گزارش شده توسط نوجوانان مرتبط بود. یافته‌ها نشان‌دهنده ناهمگونی در عملکرد خانواده در میان گروه‌های جمعیتی و اجتماعی-فرهنگی در دو بافت شهری هند است. رادفر و همکاران (۱۴۰۱) در تحقیقی با عنوان اثربخشی بسته آموزشی فرزندپروری بر کاهش مشکلات پرخاشگری و قانون‌شکنی نوجوانان: یک مطالعه نیمه آزمایشی نشان دادند آموزش فرزندپروری بر نمره مشکلات قانون‌شکنی و پرخاشگری تأثیر معنی‌دار داشته است. عبدالحسینی و همکاران (۱۴۰۰) در

اعداد تصادفی شماره‌های انتخاب شده (شهرهای استان بوشهر) را مشخص و اقدام به انتخاب نمونه مورد نظر شد. در خوشه مرحله‌ی اول ۵ شهر انتخاب شد. در خوشه مرحله‌ی دوم از هر شهر ۲ کمیته امداد انتخاب شد. در خوشه مرحله سوم از هر کمیته امداد ۲۰ دانش‌آموز از لیست به صورت تصادفی انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات عبارتند از:

مقیاس پرخاشگری باس و پری (۱۹۹۲): پرسشنامه پرخاشگری باس و پری که یکی از موفق‌ترین ابزارهای خود گزارشی اندازه‌گیری پرخاشگری است که توسط Bass & Perry (1992) تدوین شده است. این ابزار یک ابزار خود گزارشی است که شامل ۲۹ گویه و دارای ۴ خرده مقیاس با عنوان پرخاشگری فیزیکی (گویه‌های ۲، ۵، ۸، ۱۱، ۱۳، ۱۶، ۲۲، ۲۵، ۲۹)، پرخاشگری کلامی (گویه‌های ۴، ۶، ۱۴، ۲۱، ۲۷)، خشم (گویه‌های ۱، ۹، ۱۲، ۱۸، ۱۹، ۲۳، ۲۸) و خصومت (گویه‌های ۳، ۷، ۱۰، ۱۵، ۱۷، ۲۰، ۲۴، ۲۶) می‌باشد و در مقیاس ۵ درجه‌ای (کاملاً شبیه من است=۵، تا حدودی شبیه من است=۴، نه شبیه من است و نه شبیه من نیست=۳، تا حدودی شبیه من نیست=۲ و کاملاً شبیه من نیست=۱) نمره‌گذاری می‌شود. یک نمونه از پرسشنامه مذکور عبارت است از: بعضی از دوستانم فکر می‌کنند عجول و تندخو هستم. نمره به دست آمده بین ۲۹ تا ۱۴۵ می‌باشد: نمره کمتر از ۵۸ به معنی پرخاشگری و خشونت نوجوانان ضعیف است. نمره بین ۵۹ تا ۱۱۶ به معنی پرخاشگری و خشونت نوجوانان متوسط است. نمره بیشتر از ۱۱۷ به معنی پرخاشگری و خشونت نوجوانان بالا است. همچنین نمره بیشتر در هر خرده مقیاس به معنی اهمیت داشتن آن مقیاس در افزایش پرخاشگری و خشونت نوجوانان می‌باشد. این پرسشنامه از همسانی درونی بسیار مناسبی برخوردار است. Bass & Perry (1992) ضریب همسانی درونی این پرسشنامه را ۰/۸۹ و پایایی آن را با استفاده از روش آزمون باز آزمون ۰/۸۰ گزارش کرده‌اند. همبستگی زیرمقیاس‌های این پرسشنامه با یکدیگر و با کل مقیاس، که بین ۰/۲۵ تا ۰/۴۵ متغیر است، بیانگر روایی مناسب این ابزار بوده است. محمدی، نیز ضرایب اعتبار این پرسشنامه به روش بازآزمایی را برای کل پرسشنامه ۰/۷۸ و برای زیرمقیاس‌ها بین ۰/۶۱ تا ۰/۷۴ متغیر اعلام کرده است. در پژوهش حاضر، پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۱ و برای زیرمقیاس‌ها بین ۰/۶۷ تا ۰/۷۶ به دست آمد. همچنین روایی همزمان این پرسشنامه نیز با به‌کارگیری مقیاس آسیب روانی عمومی، ۰/۳۴ برآورد شد که در سطح ۰/۰۱ معنادار بود.

مقیاس کارکردهای خانواده (FAD): این پرسشنامه توسط Epstein et al (1983) برای نشان دادن کارکردهای روان

شناختی خانواده بر اساس مدل مک مستر طراحی و ساخته شده است. این پرسشنامه شامل ۶۰ سؤال می‌باشد. پرسشنامه مذکور دارای شش خرده مقیاس حل مشکل (گویه‌های ۶۰، ۵۰، ۳۸، ۲۴، ۱۲، ۲)، ارتباط (گویه‌های ۵۹، ۵۲، ۴۳، ۲۹، ۱۸، ۱۴، ۳)، نقش‌ها (گویه‌های ۵۳، ۴۵، ۴۰، ۳۴، ۳۰، ۲۳، ۱۵، ۱۴، ۴)، همراهی عاطفی (گویه‌های ۲۸، ۱۹، ۹، ۵، ۳۹، ۵۷، ۴۹)، آمیزش عاطفی (گویه‌های ۵۴، ۴۲، ۳۷، ۳۵، ۳۳، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۱۳)، کنترل رفتار (گویه‌های ۷، ۵۸، ۵۵، ۴۸، ۴۷، ۴۴، ۳، ۲۷، ۱۷) و یک خرده مقیاس عملکرد کلی (گویه‌های ۱، ۶، ۸، ۱۱، ۱۶، ۲۰، ۲۶، ۳۱، ۳۶، ۴۱، ۴۶، ۵۱، ۵۶) می‌باشد. نمره‌گذاری پرسشنامه بدین صورت است که به هر سؤال از ۱ تا ۴ نمره داده می‌شود (کاملاً موافقم=۱، موافقم=۲، مخالفم=۳ و کاملاً مخالفم=۴). یک نمونه از پرسشنامه مذکور عبارت است از: ما اکثراً مشکلات روزمره خانواده را حل می‌کنیم. نمره بین ۱۰ تا ۵۰ به معنی کارکرد خانواده ضعیف است. نمره بین ۵۱ تا ۱۲۰ به معنی کارکرد خانواده متوسط است. نمره بین ۱۲۱ تا ۲۴۰ به معنی کارکرد خانواده بالا است. در ایران توسط زاده‌محمدی و ملک خسروی (۱۳۸۵) اعتباریابی شده است. آلفای کرونباخ سؤالات مربوط به حل مسئله (۰/۷۲)، بعد ارتباط (۰/۷۰)، بعد آمیختگی عاطفی (۰/۷۳)، بعد نقش‌ها (۰/۷۱)، بعد پاسخ‌گویی عاطفی (۰/۷۳)، بعد کنترل (۰/۶۶) و بعد کارکرد کلی خانواده (۰/۸۲) گزارش شده است (زاده‌محمدی و ملک خسروی، ۱۳۸۵). در پژوهش حاضر، پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ برای سؤالات مربوط به حل مسئله (۰/۸۱)، بعد ارتباط (۰/۷۸)، بعد آمیختگی عاطفی (۰/۸۹)، بعد نقش‌ها (۰/۸۱)، بعد پاسخ‌گویی عاطفی (۰/۸۳)، بعد کنترل (۰/۷۲) و بعد کارکرد کلی خانواده (۰/۸۸) به دست آمد.

پرسشنامه ادراک شیوه‌های فرزندپروری (PSQ): این پرسشنامه توسط Baumrind (1973) تدوین شده است. این پرسشنامه ۳۰ ماده‌ای است. این پرسشنامه برای اندازه‌گیری سه شیوه مستبدانه (گویه‌های ۲۹، ۲۶، ۲۵، ۱۸، ۱۶، ۱۲، ۹، ۷، ۳، ۲)، مقتدرانه (گویه‌های ۳۰، ۲۷، ۲۳، ۲۲، ۲۰، ۱۵، ۱۱، ۸، ۵، ۴) و سهل‌گیرانه (گویه‌های ۲۸، ۲۴، ۲۱، ۱۹، ۱۷، ۱۴، ۱۳، ۱۰، ۶، ۱) توسط Baumrind (1991) بر مبنای نظریه شیوه‌های فرزندپروری دیانا بامریند تنظیم شده است که در یک مقیاس لیکرت به صورت ۱ تا ۵ درجه (کاملاً مخالفم=۱، مخالفم=۲، تا حدودی=۳، موافقم=۴ و کاملاً موافقم=۵) نمره‌گذاری می‌شود. یک نمونه از پرسشنامه مذکور عبارت است از: والدین باید به بچه‌های خود اجازه دهند تا هر آنچه را که می‌خواهند انجام دهند. نمره زیر ۵۰ به معنی والدین سهل‌گیر است. نمره ۵۰ تا ۱۰۰ به معنی والدین مقتدر است. نمره ۱۰۰ تا ۱۵۰ به معنی

پرداخته می‌شود. جدول ۱ میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی پرخاشگری

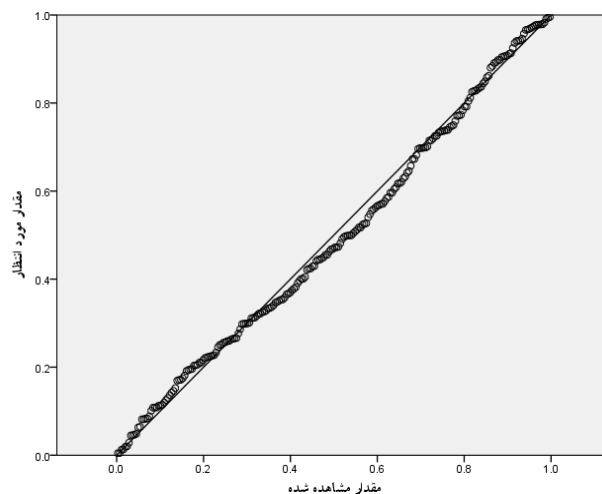
متغیر	میانگین	انحراف معیار
پرخاشگری	۶۹/۲۳	۷/۵۷
کارکردهای خانواده	۱۰۸/۱۶	۱۴/۲۴
حل مسئله	۱۱/۱۲	۲/۰۷
ارتباطات	۱۵/۸۴	۲/۷۳
ایفای نقش	۲۱/۴۱	۳/۲۰
آمیختگی عاطفی	۱۰/۱۷	۲/۶۰
پاسخدهی عاطفی	۱۳/۰۶	۲/۰۸
کنترل رفتار	۱۵/۰۲	۳/۱۸
عملکرد عمومی	۲۲/۱۸	۲/۳۲
سبک متقدراانه	۲۸/۲۵	۳۶/۵
سبک سهل‌گیر	۲۹/۷۴	۴/۴۷
سبک استبدادی	۱۹/۶۱	۴/۴۴

نتایج حاصل از جدول ۱، نشان داد که متغیر کارکردهای خانواده با میانگین ۱۰۸/۱۶ بالاترین میانگین و مولفه‌ی آمیختگی عاطفی با میانگین ۱۰/۱۷ کمترین میانگین را در میان متغیرهای تحقیق داراست.

والدین مستبد است. ضریب پایایی قابل قبولی توسط برزونسکی (۲۰۰۴، سلطان‌نژاد، سعدی‌پور و اسدزاده، ۱۳۹۴) گزارش شده است. این ضرایب پایایی برای والدین قاطع ۰/۹۰، والدین مستبد ۰/۸۹ و والدین سهل‌گیر ۰/۷۸ گزارش شده‌اند. سلطان‌نژاد، سعدی‌پور و اسدزاده (۱۳۹۴) در پژوهش خود ضرایب پایایی برای والدین قاطع ۰/۷۴۴، والدین مستبد ۰/۷۲۷ و والدین سهل‌گیر ۰/۶۱۸ گزارش داده‌اند. همچنین، در پژوهش حاضر، پایایی با استفاده از آلفای کورنباخ برای والدین قاطع ۰/۸۲، والدین مستبد ۰/۸۱ و والدین سهل‌گیر ۰/۸۳ به دست آمد. در تجزیه و تحلیل اطلاعات پژوهش، از روش‌های آمار توصیفی و روش‌های آمار استنباطی استفاده شد. روش‌های آمار توصیفی که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفتند عبارتند از: فراوانی، میانگین، واریانس، انحراف معیار و خطای انحراف استاندارد. روش‌های آمار استنباطی که مورد استفاده قرار گرفته شد، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند گانه خطی (به روش گام به گام) می‌باشد. بعد از جمع آوری پرسشنامه‌های مورد نظر تمام اطلاعات از طریق نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌های تحقیق

در این بخش ابتدا یافته‌های توصیفی ارائه می‌گردد و سپس یافته‌های تبیینی ارائه می‌شود و به بررسی رابطه بین متغیرها

شکل ۱: نمودار P-P رگرسیون استاندارد سبک‌های فرزندپروری و پرخاشگری

جدول ۲. بررسی توزیع نرمال داده‌ها

مقدار	پرخاشگری	سهل‌گیر	استبدادی	قاطع	حل مشکل	ارتباطات	نقش	آمیزش عاطفی	کنترل	عملکرد کلی
	۰/۸۹۸	۱/۱۴۹	۱/۰۲۹	۰/۹۱۴	۱/۱۸۶	۱/۱۲۲	۰/۶۵۸	۱/۰۱۳	۱/۲۳۶	۰/۵۳۹
P	۰/۳۶۹	۰/۱۴۳	۰/۲۴۰	۰/۳۷۴	۰/۱۱۸	۰/۱۲۷	۰/۷۶۲	۰/۳۵۶	۰/۰۸۶	۰/۸۴۳

تحقیق باقی ماندند و مدل معناداری به دست آمد (مجذور R تنظیم شده ۰/۴۸، $p < ۰/۰۰۱$ و $F= ۳۱/۶۳$). بنابراین متغیرهای وارد شده در مدل رگرسیون می‌توانند ۴۸ درصد از تغییرات واریانس پرخاشگری را به صورت مشترک پیش‌بینی کنند.

برای بررسی رگرسیون چندگانه در تحقیق حاضر از روش گام به گام استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد در آخرین جدول رگرسیون با روش گام به گام سه سبک فرزندپروری قاطع، استبدادی و سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه و خرده مقیاس‌های ایفای نقش، آمیختگی عاطفی و ارتباط در مدل

جدول ۳: معناداری مدل رگرسیون چندگانه

سطح معناداری	F مقدار	مربع میانگین	درجه آزادی	مجموع مربعات		
<۰/۰۰۱	۳۱/۱۶	۷۱۰۱/۱۷	۳	۲۱۳۰۳/۵۲	رگرسیون	مدل ۱
		۲۲۷/۹۱	۱۹۶	۴۴۶۷۰/۳۶	باقیمانده	
			۱۹۹	۶۵۹۷۳/۸۷	کل	
<۰/۰۰۱	۳۸/۴۸	۷۲۷۶/۱۹	۴	۲۹۱۰۴/۷۷	رگرسیون	مدل ۲
		۱۸۹/۰۷	۱۹۵	۳۶۸۶۹/۱۱	باقیمانده	
			۱۹۹	۶۵۹۷۳/۸۷	کل	
<۰/۰۰۱	۳۴/۸۱	۶۲۴۰/۱۹	۵	۳۱۲۰۰/۰۹	رگرسیون	مدل ۳
		۱۷۹/۲۵	۱۹۴	۳۴۷۷۳/۷۸	باقیمانده	
			۱۹۹	۶۵۹۷۳/۸۷	کل	
<۰/۰۰۱	۳۱/۶۳	۵۴۵۱/۷	۶	۳۲۷۱۰/۲۱	رگرسیون	مدل ۴
		۱۷۲/۳۵	۱۹۳	۳۳۲۶۳/۶۶	باقیمانده	
			۱۹۹	۶۵۹۷۳/۸۷	کل	

سبک‌های فرزندپروری، ایفای نقش، آمیختگی عاطفی و ارتباط پیش‌بینی شده است.

نتایج رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام نشان می‌دهد که در مدل اول ۰/۳۱، در مدل دوم، ۰/۴۳ و در مدل سوم ۰/۴۶ و در مدل چهارم ۰/۴۸ از واریانس متغیر پرخاشگری توسط متغیرهای

جدول ۴: مقادیر ضرایب تعیین رگرسیون چندگانه

مدل	ضریب	R مجذور	تنظیم شده R مجذور	خطای استاندارد از برآورد
۱	۰/۵۷	۰/۳۲	۰/۳۱	۱۵/۱
۲	۰/۶۶	۰/۴۴	۰/۴۳	۱۳/۷۵
۳	۰/۶۹	۰/۴۷	۰/۴۶	۱۳/۳۹
۴	۰/۷۰	۰/۵۰	۰/۴۸	۱۳/۱۳

جدول ۵: ضرایب رگرسیون چندگانه

مدل	ضرایب همبستگی استاندارد نشده	B	ضرایب همبستگی استاندارد	
			Beta	خطای استاندارد
۱	سبک فرزندپروری قاطع	-۰/۲۶	۰/۱۵	-۰/۱۲
	سبک فرزندپروری سهل‌گیر	۰/۰۴	۰/۲۲	۰/۰۱
	سبک فرزندپروری استبدادی	۳/۶۶	۰/۴۸	۰/۵۱
۲	سبک فرزندپروری قاطع	-۰/۰۳	۰/۱۴	-۰/۰۱
	سبک فرزندپروری سهل‌گیر	۰/۰۱	۰/۲	۰/۰۱
	سبک فرزندپروری استبدادی	۳/۱۲	۰/۴۴	۰/۴۴
	ایفای نقش	-۱/۷۱	۰/۲۷	-۰/۳۸

p	t	ضرایب همبستگی استاندارد		مدل
		Beta	B	
۰/۶۸۸	-۰/۴	-۰/۰۲	۰/۱۳	سبک فرزندپروری قاطع
۰/۹۷۹	-۰/۰۳	-۰/۰۱	۰/۲	سبک فرزندپروری سهل گیر
<۰/۰۰۱	۷/۷۲	۰/۴۷	۰/۴۴	سبک فرزندپروری استبدادی
<۰/۰۰۱	-۷/۴۳	-۰/۴۷	۰/۲۹	ایفای نقش
۰/۰۰۱	۳/۴۲	۰/۲۱	۰/۳۷	آمیختگی عاطفی
۰/۷۶۹	-۰/۲۹	-۰/۰۲	۰/۱۳	سبک فرزندپروری قاطع
۰/۷۰۸	-۰/۳۷	-۰/۰۲	۰/۱۹	سبک فرزندپروری سهل گیر
<۰/۰۰۱	۷/۷۲	۰/۴۶	۰/۴۳	سبک فرزندپروری استبدادی
<۰/۰۰۱	-۶/۷۱	-۰/۴۳	۰/۲۹	ایفای نقش
۰/۰۰۱	۳/۲۸	۰/۲	۰/۳۷	آمیختگی عاطفی
۰/۰۰۳	-۲/۹۶	-۰/۱۶	۰/۳۰	ارتباط

دارند، احساس تنهایی بیشتری می‌کنند و منابع حمایتی پایین-تری را از والدینشان دریافت می‌کنند، در نتیجه در کنترل پایین تری در تکانه‌ها و تشخیص ارزش‌ها از ضد ارزش‌ها برخوردار هستند. چنین افرادی کارکردهای اجتماعی ضعیفی دارند و از روابط مناسبی با دیگران برخوردار نیستند و رفتارهای ضد اجتماعی همانند پرخاشگری را بیشتر نشان می‌دهند. والدینی که دارای سبک فرزند پروری قاطعانه هستند، در عین حال که بر رفتارهای فرزندان خود نظارت دارند، منطق و دلیل چنین رفتارهایی را به آنان توضیح می‌دهند. در چنین شرایطی فرزندان دلیل نوع و نحوه واکنش والدین را درک می‌کنند، عقلانیت در کودکان شکل می‌گیرد و آنان پیامدهای رفتاری خود و اعضای خانواده را به درستی پیش‌بینی می‌کنند. در چنین شرایطی اعتماد بین اعضای خانواده شکل گرفته و تعاملات مناسبی بین والدین و فرزندان برقرار می‌گردد. این والدین در عین نظارت بر فرزندان، خودمختاری و آزادی نیز به فرزندان شان اعطا می‌کنند که سبب پرورش و رشد اجتماعی و روانشناختی کودکان می‌گردد. چنین کودکانی می‌توانند بحران‌های مختلف زندگی را به درستی حل نموده و با مسایل کمتری مواجه می‌گردند، لذا عملکرد اجتماعی و روابط اجتماعی مطلوب‌تری را از خود نشان می‌دهند. لذا کودکانی که با چنین سبکی پرورش می‌یابند، رفتارهای ضد اجتماعی همانند پرخاشگری کمتری را از خود به نمایش می‌گذارند (زارع‌مقدم و محمدی‌مقدم، ۱۳۹۶).

همچنین در تبیین این فرضیه می‌توان چنین گفت که خانواده نقش اصلی را در کیفیت رفتار فرزندان خود دارد. باید در نظر داشت فرزندان بیشترین وقت خود را به خصوص در کودکی در خانه سپری می‌کنند. اگر والدین مراقب رفتارشان در برخورد با یکدیگر و با فرزندان نباشند و یا سعی کنند با پرخاشگری به امر و نهی بپردازند و اینگونه کارهای خود را جلو ببرند، کودکان با

بررسی یافته‌های ضریب بتای حاصل از رگرسیون چندگانه گام به گام در بررسی رابطه متغیرها با پرخاشگری نشان می‌دهد متغیرهای سبک استبدادی، ایفای نقش، آمیختگی عاطفی و ارتباط در مدل رگرسیون هستند، سایر متغیرهای نیز در مدل مشارکت نداشته و از مدل حذف شدند. سبک فرزندپروری قاطع و سهل‌گیرانه به ترتیب ۰/۰۲ و ۰/۰۲ از تغییرات پرخاشگری را به تنهایی پیش‌بینی می‌کنند، اما این مقدار معنادار نیست. متغیرهای سبک فرزندپروری استبدادی ۰/۴۶، ایفای نقش ۰/۴۳، آمیختگی عاطفی ۰/۲۰، و ارتباط ۰/۱۶ از واریانس متغیر پرخاشگری را به تنهایی پیش‌بینی می‌کنند. بنابراین فرضیه اصلی تایید می‌گردد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش سبک‌های فرزندپروری و کارکردهای خانواده در پیش‌بینی رفتارهای پرخاشگرانه دانش-آموزان تحت پوشش کمیته امداد استان بوشهر بود. نتایج تحقیق نشان داد که سه سبک فرزندپروری قاطع، حل مشکل و سبک فرزند پروری سهل‌گیرانه و همچنین کارکردهای خانواده دارای قدرت پیش‌بینی رفتار پرخاشگرانه دانش‌آموزان هستند. یافته‌های تحقیق حاضر همسو با تحقیقات (Hsieh et al (2023)، رادفر و همکاران (۱۴۰۱)، عبدالحسینی و همکاران (۱۴۰۰) و رحمانی و سیداحمدی (۱۳۹۸) همخوانی دارد. برای تبیین می‌توان گفت، والدین سهل‌گیر حداقل کنترل را بر فرزندان اعمال می‌کنند، نظارت پایینی بر آنها دارند و ارزش‌های اجتماعی را به درستی به فرزندان انتقال نمی‌دهند. در نتیجه این فرزندان الگوهای رفتاری مناسبی در هدایت رفتاری خود در محیط‌های عمومی و اجتماعی ندارند، رضایت پایین‌تری از زندگی خود

رویکرد چند بعدی برای اندازه‌گیری عملکرد خانواده پشتیبانی می‌کند. علاوه بر این، در زمینه‌های متعدد، مشاهده کردیم که عملکرد خانواده در میان گروه‌های جمعیتی و اجتماعی-فرهنگی مختلف ناهمگون است که پیامدهای مهمی را در نظر گرفتن تأثیر عوامل زمینه‌ای بر عملکرد خانواده نشان می‌دهد. درک این تفاوت‌ها درک عملکرد خانواده را بهبود می‌بخشد و گزینه‌های اندازه‌گیری مناسب را برای مطالعات انجام شده در دانش‌آموزان تحت پوشش کمیته امداد و سایر دانش‌آموزان ایجاد می‌کند. با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان نتیجه گرفت که کارکردهای خانواده و سبک‌های فرزندپروری پیش‌بینی‌کننده‌ی مناسبی برای پرخاشگری نوجوانان هستند. لذا توجه به خانواده و فرزندپروری از اهمیت خاصی برخوردار است. از محدودیت‌های تحقیق می‌توان به در نظر نگرفتن جنسیت به عنوان یک متغیر تعدیل‌کننده، تعداد کم حجم نمونه و استفاده از پرسشنامه‌های خودگزارشی اشاره کرد.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت‌کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

واژه نامه

۱. پرسشنامه ادراک شیوه‌های فرزندپروری (PSQ):
1. Parenting styles questionnaire

منابع فارسی

- بابازاده، رحمان. (۱۳۹۴). روان‌شناسی نوجوانی. تهران: انتشارات نسل نواندیش.
رادفر، شیوا؛ زارعی، اقبال؛ سودانی، منصور؛ معلم، مهناز. (۱۴۰۱). اثربخشی بسته آموزشی فرزندپروری بر کاهش مشکلات پرخاشگری و قانون‌شکنی نوجوانان: یک مطالعه نیمه آزمایشی. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. ۲۱ (۱): ۱۷-۳۲

مشاهده رفتار آنان که اولین الگوی زندگی‌شان هستند، رفتار آنان را تقلید می‌کنند. این کودکان برای پرخاشگری در آینده مستعد می‌شوند. گویی این امر جزئی از افکار آنها می‌شود که در ارتباط با دیگران باید با پرخاشگری عمل کنند تا کارشان جلو برود و در غیر این صورت، در پیشبرد کارهایشان با شکست روبرو خواهند شد (سیری و سیری، ۱۳۹۵).
اصولاً نقش‌های خانواده زمانی به مؤثرترین شکل تحقق می‌یابد که همه کارکردهای ضروری خانواده را در بر داشته باشد و به طور عادلانه بین اعضای خانواده تقسیم شود و همچنین پیگیری مستمر بر انجام وظایف اعضا صورت گیرد. در خانواده‌های دارای نوجوانان پرخاشگر، تخصیص نقش‌ها در خانواده به درستی انجام نمی‌شود، والدین مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرند و به مسائل آموزشی، تحصیلی، اقتصادی و تفریحی کودکان و نوجوانان اهمیت نمی‌دهند و آنها را به حال خود رها می‌کنند و کودکان بیشتر به جامعه و گروه همسالان روی می‌آورند و نظارت والدین بر آنها کاهش می‌یابد.

از سوی دیگر در خانه‌هایی که درگیری و تعارض بین والدین و اعضای خانواده زیاد است، نظارت و کنترل کافی بر رفتار فرزندان وجود ندارد و فرزندان به طور مستمر از سوی والدین طرد می‌شوند، خانواده فرصت لازم را دارد تا فرزندان را به گونه‌ای تربیت کند. نیازهای آنها را برآورده کند. لذا، این امر باعث می‌شود که کودکان نتوانند از الگوهای ارتباطی مؤثر در روابط بین فردی خود با دیگران بهره‌مند شوند و بر موانع و مشکلات موقعیتی و استرس‌زا غلبه کنند. بنابراین برای مقابله با تعارض‌ها و رسیدن به اهداف و خواسته‌های خود از راهبردهای ناکارآمدی مانند پرخاشگری استفاده می‌کنند (میرزایی کوتایی و همکاران، ۱۳۹۴).

به‌طور کلی یافته پژوهش حاضر را می‌توان اینگونه تبیین کرد که خانواده‌هایی که از عملکرد ضعیف برخوردارند، این عملکرد باعث گسستگی و جدائی عاطفی اعضای خانواده و فقدان ارتباط، عدم همراهی عاطفی و سطح پایین رضایت و خشنودی خانوادگی می‌شود و در نتیجه، باعث مشکلاتی چون پرخاشگری می‌گردد. در واقع، اگر در یک خانواده مشکلات به درستی حل شوند، اعضا ارتباط خوبی با یکدیگر داشته باشند و هنگامی که فرد با مشکلی مواجه می‌شود، اعضا خانواده بتوانند با وی به خوبی ارتباط برقرار کرده و آمیزش عاطفی خوبی داشته باشند، به گونه‌ای که وی احساس کند که تکیه گاه امنی دارد، اختلال‌های رفتاری در افراد این خانواده، کمتر به وجود می‌آید.

با وجود محدودیت‌ها، معیارهای عملکرد خانواده در این مطالعه ویژگی‌های روان‌سنجی خوبی را در خانواده‌های دارای فرزند نوجوان تحت پوشش کمیته امداد نشان داد. یافته‌های ما از یک

- EU-ACTION project. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 27, 1105–1121.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescence*, 11, 56-95.
- Botha, F., Booyesen, F., & Wouters, E. (2018). Family functioning and socioeconomic status in South African families: A test of the social causation hypothesis. *Social Indicators Research*, 137(2), 789-811.
- Dou, D., Shek, D.T.L., Tan, L., & Zhao, L. (2023). Family functioning and resilience in children in mainland China: life satisfaction as a mediator. *Front. Psychol.* 14:1175934. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1175934
- Hollowood, L. (2022). Micro refers to its subtle delivery not its impact. *rcn.org.uk*. Royal College of Nursing. Microaggressions are something that somebody says to you; they can be a way that you've been made to feel. They are often subtle behaviours, but their effects are far from subtle.
- Hsieh, H.F., Mistry, R., Kleinsasser, M.J., Puntambekar, N., Gupta, P.C., et al. (2023). Family functioning within the context of families with adolescent children in urban India. *Family Process*, 62 (1), 287-301.
- Masud, H., Ahmad, M.S., Cho, K.W., & Fakhr, Z. (2019). Parenting Styles and Aggression Among Young Adolescents: A Systematic Review of Literature. *Community Ment Health J*; 55(6), 1015-1030.
- Mirzaei-Kotnai, F., Hossein Khanzadeh, A., Asghari, F., and Shakrinia, A. (2014). The role of family cohesion in explaining children's aggressive behavior. *Children's Mental Health Quarterly*, 2(2), 73-84. [Persian]
- Radfar S., Zarei A., Sudani M., Moalem M. Effectiveness of parenting training package on reducing aggression and delinquency problems of adolescents: a quasi-experimental study. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*. 1401; 21 (1): 17-32. [Persian]
- رحمانی، سیف‌اله؛ سیداحمدی، سیدمیثم. (۱۳۹۸). رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین و مولفه‌های پرخاشگری نوجوانان. *سومین همایش ملی روانشناسی، تعلیم و تربیت و سبک زندگی، دانشگاه فرهنگیان قزوین*.
- زاده محمدی، ع؛ و ملک خسروی، غ. (۱۳۸۵). بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی و اعتباریابی مقیاس سنجش کارکردهای خانواده (FAD). *فصلنامه خانواده‌پژوهی*، ۲(۵)، ۶۹-۸۹.
- زارع مقدم، ع و محمدی مقدم، س. (۱۳۹۶). رابطه عملکرد خانواده با پرخاشگری دانشجویان دانشگاه فرهنگیان بیرجند، فصلنامه علمی-ترویجی مطالعات فرهنگی-اجتماعی خراسان، ۱۱۲(۲)، ۷-۲۳.
- سلطان‌نژاد، س؛ سعدی‌پور، ا؛ و اسدزاده، ح. (۲۰۱۵). رابطه سبک‌های فرزندپروری ادراک شده با اهمال‌کاری و خودناتوان‌سازی. *روانشناسی تربیتی*، ۳۸(۱۱)، ۱-۲۲.
- سیری، س؛ و سیری، ن. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر انسجام خانواده بر فاکتورهای روانشناختی فرزندان. *کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در مدیریت، اقتصاد، و علوم انسانی*.
- طهماسبی‌وند، ر و شیخ‌الاسلامی، ع. (۱۳۹۶). بررسی تاثیر ویژگی‌های شخصیتی بر رفتار پرخاشگرانه در افراد مرتکب نزاع و درگیری (مطالعه موردی: شهر اردبیل در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۵). *فصلنامه علمی-تخصصی انتظامی اردبیل*، ۴(۱۳)، ۴۵-۶۹.
- عبدالحسینی، آتوسا؛ علی‌اکبری‌دهکردی، مهناز؛ علی‌پور، احمد. (۱۴۰۰). تاثیر مداخله آموزشی مهارت‌های فرزندپروری مثبت و ایمن در بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای نوجوان پرخاشگر. *آسیب‌شناسی خانواده*؛ ۷(۲)، ۱-۲۴.
- میرزایی‌کوتنایی، ف؛ حسین‌خانزاده، ع؛ اصغری، ف؛ و شاکری‌نیا، ا. (۱۳۹۴). نقش انسجام خانواده در تبیین رفتارهای پرخاشگرانه فرزندان. *فصلنامه سلامت روان کودک*، ۲(۲)، ۷۳-۸۴.

فهرست منابع

- Abdul Hosseini, A; Ali Akbari Dehkordi, M.; Alipour, A. (2021). The effect of the educational intervention of positive and safe parenting skills on the psychological well-being of mothers with aggressive teenagers. *family pathology*; 7 (2), 1-24. [Persian]
- Babazadeh, R. (2014). *Adolescent psychology*. Tehran: Nesle Nooandish Publications. [Persian]
- Bartels, M., Hendriks, A., Mauri, M., Krapohl, E., Whipp, A., Bolhuis, K., & Boomsma, D.I. (2018). Childhood aggression and the co-occurrence of behavioural and emotional problems: results across ages 3–16 years from multiple raters in six cohorts in the

- Sultannejad, S., Saadipour, A., & Asadzadeh, H. (2015). The relationship between perceived parenting styles and neglect and self-impairment. *Educational Psychology*, 38(11), 1-22. [Persian]
- Tahmasabi Vand, R., & Sheikhul-Islami, A. (2016). Investigating the effect of personality traits on aggressive behavior in people who commit conflicts (case study: Ardabil city in 1394-1395), *Ardabil Police Scientific-Specialist Quarterly*, 4(13), 45-69. [Persian]
- Zadeh Mohammadi, A., & Malek Khosravi, G. (1385). A preliminary investigation of the psychometric properties and validation of the family functioning measurement scale (FAD). *Family Research Quarterly*, 2(5), 69-89. [Persian]
- Zare Moghadam, A., & Mohammadi Moghadam, S. (2016). The relationship between family functioning and the aggression of Farhangian University students in Birjand, *Scientific-Promotion Quarterly of Khorasan Cultural-Social Studies*, 12(2), 7-23. [Persian]
- Rahmani, S., Sidahmadi, S.M. (2018). The relationship between parents' parenting styles and the components of adolescent aggression. The third national conference of psychology, education and lifestyle, Farhangian University of Qazvin. [Persian]
- Rivenbark, J.G., Odgers, C.L., Caspi, A., Harrington, H.L., Hogan, S., Houts, R.M., . . . & Moffitt, T.E. (2018). The high societal costs of childhood conduct problems: Evidence from administrative records up to age 38 in a longitudinal birth cohort. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 59, 703-710.
- Sanvictores, T., & Mendez, M.D. (2023). *Types of Parenting Styles and Effects On Children*. National Library of Medicine, StatPearls Publishing.
- Siri, S., & Siri, N. (2015). Investigating the effect of family cohesion on children's psychological factors. *International Conference on New Researches in Management, Economics, and Human Sciences*. [Persian]